

Değişmeceler - Karşılaşmalar (Çınlar - Şınlar)

Kırım ve Nogay Türklerinin söyledikleri şınlar lirik özellikten daha çok karşılıklı konuşma, şarsı söyleyerek konuşma özelliğini taşırlar. Umumiyetle iki delikanlı iki kız karşısına çıkarak şın söylerler (şınnarlar). Köylerde (bilhassa) eskiden düğünlerde kızlar ve caşlar (delikanlılar) bir yere toplanıp ayrı ayrı, karşı karşıya oturdurlardı. Kızlar oturur delikanlılar ise ayakta dururlardı. Birbirlerine karışmamaları için aralarına

hat şeklinde uzun bir odun yerleştirilirdi. Aynı zamanda, odunun yanında köyün çok sayılan, sözü geçen bir orta yaşta erkeği nöbet tutardı. Odunu atlayarak kızlar arasına girmek isteyen delikanlı bu adamdan iyi bir sopa yerdı. Bu adama karşı kimsenin el kaldırmaya hakkı yoktu. Şınlarda karşılıklı aşk ifade edildiği gibi, muhtemel izdivaç için kızla delikanlı kendi aralarında anlaşabilirlerdi.

Mına selâ aleyküm
Men de kaldım, allay
Atımnı başın acımay
Cibere berdim, allay

*İşte selâmünaleyküm
Ben de geldim allay
Atımın başını acımadan
Gönderdim, allay.*

Kızlar:

- Aleyküm selâm hoş geldin
Sen ekesin, allay
Can muradım, ümütüm
Sen ekesin allay.

Kızlar:

*Aleykümselam hoş geldin
Sen imişsin, allay
Candan muradım ümidim
Sen imişsin allay.*

veya

Aleyküm selâm hoş geldin
Sen ekesin allay
Bakşalarda aşılgan
Gul ekesin allay

veya

*Aleykümselam hoş geldin
Sen imişsin, allay
Bahçelerde açılmış
Gülmüşsün allay.*

Delikanlılar: -

Aytuvı dilber sen bolsan
Fiyatın caymam,
Şaşının telin bir altın
Desen de koymam

Delikanlılar:

*Meşhur dilber sen olursan
Fiyatını caymam (veririm)
Saçının telini bir altın
Dersen de bırakmam.*

Kızlar: -

Aytuvı ayman bazım yok
Bezergen okman
Şaş teli men pazarlık
Etken yokman

Kızlar:

*Meşhur ayım tabanım yok
Bezeyen okum
Saç teli ile pazarlık
Etmemişim.*

Delikanlılar:

-Vay, bir caş fidansın
Ösecek dalsın
Kaderin bilgen kişiye
Dünyada malsın

Delikanlılar:

*Vay bir yaş fidansın
Büyüyecek dalsın,
Kaderinibilen kişiye
Dünyada malsın.*

veya

Eki şaşın top altın
Ortası kelhbar
Seni tapkan anaynın
Cennette çeri bar

veya:

*İki saçın top altın
Ortası kerhibar
Seni doğuran ananın
Cennette yeri var.*

Kızlar:

-Ana benim meramım şay dedirmek
Senin tatlı tılinden bal iydirmek

Kızlar:

*İşte benim meramım öyle dedirmek
Senin tatlı dilinden bal yedirmek (damlamak)*

AYT DESENİZ AYTAYIM

- KIZ Kara ağaştā karagay
Sazagan terek men bolp
Temir atıp, celpildep
Cerge pitsem, kaytersin?
- CAŞ Sazagan terek sen bolıp
Gerge pitken sen bolsan
Temir balta men bolıp
Şabıp alsam, kaytersin?
- KIZ Temir balta sen bolıp
Şabıp alğan sen bolsan
Temir saban men bolıp
Cerge batsam, kaytersin?
- CAŞ Temir saban sen bolıp
Cerge batkan sen bolsan
Sekiz ögiz men bolıp
Culkıp alsam, kaytersin?
- KIZ Sekiz ögiz sen bolıp
Culkıp alğan sen bolsan
Ak korayın men bolıp
Otka tüşsem, kaytersin?
- CAŞ Ak korayım sen bolıp
Otka tüşken sen bolsan
Temir kıskış men bolıp
Kısıp alsam, kaytersin?
- KIZ Temir kıskış sen bolıp
Kısıp alğan sen bolsan
Kızıl tan men bolıp
Cayrap catsam, kaytersin?
- CAŞ Kızıl tan sen bolıp
Cayrap catkan sen bolsan
Kızıl koraz men bolıp
Şöplep alsam, kaytersin?
- KIZ Kök samır it, sen bolıp
Kamalgan sen bolsan
Kiçiki şışkan men bolıp
Yasırınsam, kaytersin?
- CAŞ Kiçiki şışkan sen bolıp
Yasırgan sen bolsan
Alaköz mışık men bolıp
İzlep tapsam, kaytersin?
- KIZ Alaköz mışık sen bolıp
İzlep tapkan sen bolsan
Kirtli sandık içinde
Kolaş bolsam, netersin?
- CAŞ Kirtli sandık içinde
Kolaş bolğan sen bolsan
Tüye şışkan men bolsam
Tesip kirsem, kaytersin?

SÖYLE DE(R)SENİZ SÖYLEYİYİM

- KIZ Kara ağaştā melez ağaç
Uçurtma ağaç ben olup
Kök salıp, dalgalanıp
Yerde yetişsem, ne yaparsın?
- OĞLAN Uçurtma ağaç sen olup
Yerde yetişen sen olsan
Demir balta ben olup,
Koşup alsam, ne yaparsın?
- KIZ Demir balta sen olup
Koşup alan sen olsan
Demir saban ben olup
Yere batsam, ne yaparsın?
- OĞLAN Demir saban sen olup
Yere batan sen olsan
Sekiz öküz ben olup
Yulkarak alsam ne yaparsın?
- KIZ Sekiz öküz sen olup
Yulkup alan sen olsan
Beyaz kamısın ben olsam
Ateşe düşersem, ne yaparsın?
- OĞLAN Beyaz tamış sen olup
Ateşe düşen sen olsan
Demir kıskaç ben olup
Kısıp alsam, ne yaparsın?
- KIZ Demir kıskaç sen olup
Kısıp alan sen olsan
Kızıl dan ben olup
Yayılp yatsam, ne yaparsın?
- OĞLAN Kızıl darı sen olup
Yayılp yatan sen olsan
Kızıl horoz ben olup
Tane tane toplayıp alsam, ne yaparsın?
- KIZ Gri samur köpek ses olup
Samur derisiyle süslenen sen olsan
Küçük fare ben olup
Saklansam ne yaparsın?
- OĞLAN Küçük fare sen olup
Saklanan sen olsan
Alagöz kedi ben olup
İzleyip bulsam, ne yaparsın?
- KIZ Alagöz kedi sen olup
İzleyip bulan sen olsan
Kilitli sandık içinde
Kolaş olsam, ne yaparsın?
- OĞLAN Kilitli sandık içinde
Kolaş olan sen olsan
Deve fare ben olsam
Delip girsem, ne yaparsın?

